

Organ
KommunfullmäktigeNr
2/2025Sida
1

Sammanträdestid	Tisdagen den 18.03.2025, kl.18.30 – 19:32.
Sammanträdeslokal	Kommunkansliet i Sund
Närvarande	Ledamöter: ☒ Tony Ek (C), ordf. ☒ Bengt Karlsson (SfS), vice ordf. ☒ Susann Eklund (ObS), andra vice ordf. ☒ Christer Lindqvist (C) ☒ Stefan Berglund (ObS) ☐ Dick Sirén (M) ☒ Ole Blomqvist (SfS) ☒ Annika Kortman (S) ☐ Jack Mattsson (C) ☒ Rikard Järvinen (C) ☒ Vitalii Soroka (SfS) ☒ Ann Carlsson (ObS) ☒ Dan Karlsson (C) Ersättare: ☒ Fredrik Lindeman (C) ☐ Mia Schütten (M) ☐ Jan-Erik Berglund (ObS) ☐ Ove Söderlund (ObS) ☐ Erik Schütten (M)
Övriga närvarande	☒ Christina Nukala-Pengel, kst ordförande ☐ Johan Lindholm, kst vice ordförande ☒ Andreas Johansson, kommundirektör ☐ Marika Willstedt, ekonomichef
Ärenden	§§ 12 – 21
Underskrift	Tony Ek ordförande Andreas Johansson sekreterare
Protokollet justerat	Tid och plats tisdagen den 18.03.2025, på Sunds kommunkansli Ole Blomqvist Annika Kortman
Protokollet publicerat på kommunens webbplats	Onsdagen den 19.03.2025 Intygar: Mia Schütten Byråsekreterare

Organ Kallelsedatum Kallelsennummer
Kommunfullmäktige 11.03.2025 2/2025

Sammanträdestid	Tisdagen den 18.03.2025, kl. 18.30
Sammanträdesplats	Kommunkansliet i Sund
Protokollet publicerat på kommunens webbplats	Onsdag den 19.03.2025
Kallelsen utfärdad	Sund den 11.03.2025 Tony Ek, ordf. kommunfullmäktige

Ärendets §-nummer Ärende sida

Kfg § 12	Sammanträdet laglighet och beslutsförhet	3
Kfg § 13	Val av två protokolljusterare	3
Kfg § 14	Godkännande och komplettering av föredragningslista	3
Kfg § 15	Redovisning av revisionskostnader	4
Kfg § 16	Begäran om synpunkter på utvärderingsrapporten av landskapsandelssystemet, ÅLR.....	6
Kfg § 17	Begäran om synpunkter på betänkande om revidering av kommunallagen, ÅLR	10
Kfg § 18	Tilläggsbudget 1, överföring av investeringsanslag i investeringsbudget	16
Kfg § 19	Tilläggsbudget 2, om disponering i investeringsbudgeten, BTN	17
Kfg § 20	Verksamhetsmål 2025, utreda effekterna av ett utträde ur Medis	20
Kfg § 21	Extra ärende, informations-, diskussionsärende	22

Denna möteskallelse har anslagits på anslagstavlan för offentliga kungörelser den 11.03.2025

Intygar

Andreas Johansson, kommundirektör

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 12 Sammanträdets laglighet och beslutsförhet

18.03.2025 Enligt KomL 42 § skall Kallelse till sammanträde jämte handlingar sändas till ledamöterna minst sju dagar före sammanträdet, om inte fullmäktige i förvaltningsstadgan beslutar om en kortare tid. Inom samma tid ska sammanträdet tillkännages på det sätt som bestäms i 12 §. (2017/86). Enligt kommunens egen förvaltningsstadga kapitel 3 fullmäktiges sammanträden § 12 sänds kallelse till fullmäktiges sammanträden minst 6 dagar före sammanträdet.

Enligt § 18 i förvaltningsstadgan skall namnupprop förrättas och ordföranden skall konstatera huruvida kommunfullmäktige är lagligen sammankallat och beslutfört.

Kallelse till detta sammanträde har anslagits och avsänts 11.03.2025.

Beslut:

Sammanträdet konstateras beslutfört och lagenligt sammankallat.

Kfg § 13 Val av två protokolljusterare

18.03.2025 Enligt kapitel 6 Kommunfullmäktige i kommunens förvaltningsstadga § 44 skall fullmäktiges protokoll justeras av två för ändamålet för var gång valda fullmäktige, såvida fullmäktige inte beslutat annorlunda beträffande något ärende. I enlighet därmed bör två protokolljusterare utses för sammanträdet.

Kommunfullmäktige torde bestämma tid för protokolljustering, samt utse två protokolljusterare. I tur att justera protokollet är Dick Sirén och Ole Blomqvist.

Beslut:

Till protokolljusterare valdes Ole Blomqvist och Annika Kortman. Protokollet justeras efter sammanträdet.

Kfg § 14 Godkännande och komplettering av föredragningslista

18.03.2025 **Beslut:**

Föredragningslistan godkänns med följande kompletteringar:

- Föredragningslistan kompletteras med ett diskussions- och informations-ärende, § 21.

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 15 Redovisning av revisionskostnader

Kst, § 26
05.03.2025

Sunds kommun har anlitat BDO Auditor Oy som yrkesrevisor för kommunen samt två förtroendemanna-revisorer. Nedanstående redovisning berör uteslutande yrkesrevisionen.

Det finns inget avtal mellan BDO och Sunds kommun utan kommunen har haft BDO som revisor så länge som förvaltningen minns och det har skett av hävd och utan upphandling eller konkurrensutsättning.

Kostnaderna ser ut som följer:

Revision	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Budget 2025
Kostnad	-4 053,73 €	-5 540,00 €	-3 509,84 €	-1 684,96 €	-6 926,81 €	-7 888,85 €	- 7 000,00 €

Jämförelsevis så betalar Sunds kommun en högre kostnad för yrkesrevision än vad andra jämförbara kommuner. Detta kan hänföra sig till att kommunen ej har konkurrensutsatt den här verksamheten samt att det ej finns något avtal. Kostnaderna per timme eller per dygn är högre för vår del, samt så verkar revideringen av Sunds kommuns bokslut ta längre tid än andra jämförbara kommuner. Nivån för andra jämförbara kommuner ligger nära kostnaden för år 2021. Att kostnaderna ökat något sedan 2021 är rimligt med tanke på den allmänna kostnadsökningen men kostnaden bör ligga kring 4 000 € enligt kommundirektören.

Kommunfullmäktige har den 23.01.2024, § 8 beslutat följande:
”Kommunfullmäktige beslutade utse följande revisorer för perioden 2024-2027:

Pontus Nikula, ordinarie, Petter Johansson, ersättare,
Carina Blomqvist, ordinarie Ann Carlsson, ersättare
BDO Auditor Oy utses som officiellt revisorssamfund.”

Att utse revisorer är något som görs av kommunfullmäktige och eftersom kommundirektör och kommunstyrelse är de som primärt granskas av revisionen så bör ej något konkret beslutsförslag ges utan ovanstående information delges kommunfullmäktige för kännedom.

Kommundirektörens förslag:

Kommunfullmäktige tar del av kommundirektörens redogörelse och för densamma till kommunfullmäktige för kännedom.

Beslut:

Kommunstyrelsen rekommenderar att kommunfullmäktige ska konkurrensutsetta revisionstjänsterna.

Organ
Kommunfullmäktige
Kfg, § 15
18.03.2025

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Beslut:

Kommunfullmäktige beslutar att konkurrensutsätta revisionstjänsterna.

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 16 Begäran om synpunkter på utvärderingsrapporten av landskapsandelssystemet, ÅLR

Kst, § 27
05.03.2025

”Utvärdering av landskapsandelssystemet, begäran om synpunkter på utvärderingsrapporten.

Processen utvärdering av landskapsandelssystemet har bestått av

- 1. Kommunerna fått ge sina synpunkter på nu gällande system, svaren samlades in under sensommaren 2024.*
- 2. En extern utvärdering har gjorts under hösten 2024, presenterades på öppen presentation på LR 16.01.2025*

Nu följer steg 3, sista steget av utvärderingen är att kommunerna får ge sina synpunkter på själva utvärderingsrapporten.

På basen av dessa tre huvudpunkter inom utvärderingsprocessen följer beslut om fortsättningen, och eventuella förändringar av systemet.

I remissen, vänligen svara åtminstone på följande frågor:

- 1. Allmänna synpunkter på utvärderingsrapporten*
- 2. Behövs en fullständig översyn av landskapsandelssystemet?*

Remisstid: Vänligen skicka in era svar direkt till registratören under ärendet "ÅLR 2025/546", senast fredagen den 21a mars."

Sunds kommun har tidigare yttrat sig gällande landskapsandelssystemet, se bilaga 2.1. Många av de synpunkter som Sunds kommun fört fram genom åren har även utredarna tagit fasta på, vilket är glädjande. Nu står förhoppningen till att lagstiftaren också beaktar dessa synpunkter.

Allmänna synpunkter på rapporten

Sammanfattningsvis framgår att utredarna föreslår följande förändringar (kommenteras nedan):

1. Skattekompletteringen bör inte bygga på ett femårigt genomsnitt.
2. Fördela kompensationer för grund- och reseavdrag lika per invånare.
3. Inom KST överväga en finansieringsmodell som åtminstone tar hänsyn till att skattekraften utjämnas.
4. Vad gäller kostnadsutjämnningen är rekommendationen att den utformas så att kommuner med en gynnsam struktur betalar en avgift och att kommuner med en ogynnsam struktur får ett bidrag. Nuvarande kostnadsutjämnning är kraftigt begränsad via de ersättningsgrader som används i beräkningen av landskapsandelar för barnomsorg, grundskola och äldreomsorg. Dessutom är ersättningsgraderna olika, vilket inte heller förefaller ha någon koppling till målet om likvärdiga förutsättningar. Även marginaleffekterna vid in- och utflyttning påverkas på ett olyckligt sätt av nuvarande system.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

5. Det finns ingen tydlig motivering vare sig till [skärgårdstilläggets] storlek eller varför det utgår för just dessa verksamheter. Det finns även stora kostnadsskillnader för övriga kostnader som förefaller ha ett tydligt samband med kommunens folkmängd. [...] Analysen av kostnadsskillnaderna mellan kommunerna ger viss vägledning om t.ex. merkostnaderna för skalnackdelar. Vi menar att en fortsatt analys måste fokusera på skalnackdelar och skärgårdsfaktorn. [...] En utjämning måste till sin natur också vara normativ.
6. Det skulle behövas en ekonomisk regleringsmekanism mellan landskapet och kommunerna. Det följer delvis automatiskt av förslaget om en kostnadsutjämning som bygger på bidrag och avgift. Det skulle frigöra ekonomiska resurser som skulle kunna bli ett bidrag som är lika stort per invånare till kommunerna.

Givet att kommunerna ska ha likvärdiga förutsättningar att producera den lagstadgade servicen, samt att det inte går att bedöma vilka effekter för enskilda kommuner som ovanstående förslag har samt att alla torde vilja ha ett så logiskt system som möjligt så har kommundirektören kommit fram till nedanstående kommentarer på utredarnas synpunkter:

1. Förslaget omfattas, gör att utjämningen sker mer i realtid.
2. Förslaget omfattas ej. Detta är ett tankefel. Skattekomensationerna är olika per invånare för kommunerna eftersom avdragen slår helt olika. Exempelvis är resekostnadsavdragen högre per invånare i Sunds kommun än exempelvis Mariehamns stad eftersom Sundsbor pendlar till Mariehamn på jobb och inte tvärt om.
3. Kommenteras ej eftersom detta ligger utanför landskapsandelssystemet.
4. Förslaget omfattas eftersom det korrigerar en opåverkbar skillnad.
5. Förslaget omfattas. Idag är endast skärgårdskommunerna "särbehandlade" från övriga. Som framgår i själva rapporten så likställs Lumparland idag med exempelvis Mariehamns stad vilket ej är rimligt.
6. Förslaget omfattas inte. Detta vore ytterligare ett steg bort från den så kallade finansieringsprincipen och ökar skönsräkningen för vilken nivå som Lagtinget/Landsskapsregeringen borde ersätta kommunerna för att kommunerna följer lag och producerar den service som lagen förutsätter.

Ytterligare allmänna synpunkter på rapporten

7. Gällande skattekompletteringen (inkomstutjämningen) så finns den för att utjämna opåverkbara skillnader i skattekraft mellan kommunerna. Givet detta så bör även fastighetsskattebasen ingå som en kompletterande faktor då den är i princip opåverkbar för kommunerna.
8. Det är viktigt att minnas att Landskapsandelssystemets syfte är att Lagtinget skall ta sin del av de kostnader som genom lag påförs kommunerna enligt den så kallade finansieringsprincipen.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

9. Basbeloppen borde följas upp årligen på basen av de senast fastställda boksluten. Eftersom kommunerna varje år rapporterar in bokslut så finns det inget skäl till att använda ett prisindex (KPI) istället för faktiska bokslut. Detta innebär även att ÅLR ej behöver korrigera i systemet varje gång en lagstadgad service utvidgas inom ett befintligt område, exempelvis inom barnomsorgen. Denna synpunkt återfinns även i rapporten.
10. Ersättningsgraderna borde vara samma för alla landskapsandelar. Det finns ingen logik att exempelvis äldreomsorgen ska ha en ersättningsnivå på 12,5 % och att träningsundervisningen ska ha en ersättningsgrad om 100 %. Olika ersättningsnivåer utjämnar ej kostnadsskillnader mellan kommuner utan det förstärker snarare skillnader. Alla lagstadgade uppgifter borde per definition vara lika viktiga. Grundskola är ej viktigare än äldreomsorg och specialomsorg, vilket dock ersättningsgraderna nu ger vid handen. Denna synpunkt återfinns även i rapporten.
11. Vidare så borde ersättningsgraden vara 50 % för alla landskapsandelar för att garantera att lagstiftaren tar hälften av de kostnader som påförs kommunerna genom lag.
12. Det är belagt att skärgårdskommunerna har den dyraste serviceproduktionen och att landsbygden har dyrare serviceproduktion jämfört med staden. Det är motiverat att de "överkostnader" som uppstår på grund av opåverkbara skillnader så som exempelvis geografiskt läge beaktas i syfte att uppnå målsättning 1: "Landskapsandelssystemet ska ge kommunerna möjlighet att tillhandahålla lagstadgad basservice. Målet nås genom inkomst- och kostnadsutjämning." Denna synpunkt återfinns även i rapporten.
13. Det finns lagstadgade uppgiftsområden där kommunerna i dagens läge ej erhåller någon ersättning alls och där verksamheten ej kan finansieras genom avgiftsintäkter. Exempelvis; integration, byggnadsinspektion, befolkningsskydd och brand- och räddningsverksamhet. Denna synpunkt återfinns även i rapporten.
14. Landskapsandelssystemet ersätter nettodriftskostnader, dvs kostnader minus verksamhetsintäkter. Om kommunerna ges möjlighet att antingen öka verksamheternas intäkter, eller minska verksamheternas kostnader så skulle både kommunernas nettodriftskostnader och därmed ÅLRs kostnader för landskapsandelssystemet minska. För att möjliggöra detta behöver lagstiftningen öppnas upp och detaljregleringar tas bort.
15. Att inför varje år utgå från historiska nettodriftskostnader istället för att indexera basbeloppen med konsumentprisindex (KPI) skulle innebära att kommunerna ersätts för sin serviceproduktion med två års eftersläpning, vilket var fallet inom exempelvis specialomsorgen i det gamla landskapsandelssystemet. Det skulle öka transparensen och acceptansen för landskapsandelssystemet såväl bland allmänhet, media, politiker och tjänstemän. Det skulle dessutom leda till att varje kommun kan jämföra sig med det åländska snittet/normkostnaden och på det sättet veta i vilka lagstadgade uppgiftsområden som det finns effektiviseringsmöjligheter.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige lämnar följande svar på de ställda frågorna:

1. De allmänna synpunkterna på rapporten framgår av ovanstående beredning.
2. Någon fullständig översyn av landskapsandelssystemet behövs ej utan det är fullgott att beakta de allmänna synpunkterna samt konsulternas förslag till förbättringar av systemet.

Beslut:

Kommunstyrelsen beslutar enligt förslag.

Kst bilaga nr 2.1 och 2.2 / 05.03.2025

Kfg, § 16

18.03.2025

Beslut:

Kommunfullmäktige godkänner förslaget.

Kfg bilaga nr 1.1 och 1.2 / 18.03.2025

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 17 Begäran om synpunkter på betänkande om revidering av kommunallagen, ÅLR

Kst, § 31
05.03.2025

”Landskapsregeringen ber härmed om yttrande över betänkande om revidering av kommunallagen för landskapet Åland.

Betänkandet är skrivet av arbetsgruppen för modernisering och uppdatering av kommunallagen. Arbetsgruppen ber att remissvar ska beakta både det egna interna organisationsperspektivet och även invånarperspektivet (vad gäller till exempel frågor som rättsskydd, delaktighet och påverkansmöjligheter).

Arbetsgruppen ber att kommunerna vidarebefordrar betänkandet även till de kommunala bolagen samt att om möjligt informerar kommuninvånarna om remissmöjligheten på sina webbplatser eller i informationsblad.

Betänkandet finns publicerat på landskapsregeringens webbplats så att allmänheten kan lämna in synpunkter. Se länk: <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/remisser>

Sista dag för att lämna synpunkter på betänkandet är den 3 april 2025.”

Sunds kommun har tidigare lämnat synpunkter på gällande kommunallag. Hänvisning kommunfullmäktige 16.04.2024, § 40 vilket återfinns som bilaga 4.1. Kort och koncist så kan man säga att fullmäktiges synpunkter går ut på att gällande kommunallag är bra som den är och att så lite regleringar som möjligt bör finnas gällande kommunernas inre organisation.

Arbetsgruppen har föreslagit att en ny kommunallag bör tas fram, vilket är i strid med Sunds kommuns tidigare synpunkter.

Allmänna synpunkter

1. Arbetsgruppen verkar inte ha tänkt på att något som är oreglerat är möjligt att göra. Exempelvis finns inga skrivningar om att införa en ”borgmästare” i gällande kommunallag. Detta innebär att en kommun redan idag kan anställa/utnämna en borgmästare. Detta gäller även för övriga oreglerade områden i gällande kommunallag.
2. Lagar är normerande vilket innebär att lagar förändrar människors sätt att tänka. Om en ny kommunallag stiftas med exempelvis formuleringar om ”frivillig borgmästare” så är det sannolikt en fråga om tid innan en borgmästare kommer utses i åtminstone någon åländsk kommun i jämförelse med nu gällande kommunallag.
3. Eftersom de flesta förslagen i betänkandet kommer vara frivilliga (och redan idag går att genomföra om kommunen vill enligt punkt 1 ovan) så talar detta snarast för att kommunallagen ej behöver revideras i sin helhet utan att endast de skarpa förslagen behöver beaktas (om nu ens de behöver beaktas).

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

Synpunkter i sak

Synpunkterna i sak kommer ta fasta på de förslag som återfinns i avsnitt 9 Sammanfattning i bilaga 4.

Stående synpunkt i sak:

I enlighet med kommunfullmäktiges tidigare ställningstagande så är Sunds kommun emot all form av ytterligare reglering av kommunens verksamhet och inre organisation så den synpunkten gäller för varje punkt nedan.

Eftersom Ålands landskapsregering har uttalat ambitionen att minska regleringarna och byråkratin för kommunerna så borde Sunds kommun och regeringen vara överens i den delen.

Kommunen som aktör

1. Kommunens kompetens (kap. 3.1) – Införande av en allmän reglering gällande kommunens verksamhet.

Förslaget är luddigt. Nuvarande beskrivning av kommun i gällande Kommunallag torde vara tillräcklig.

2. Bolagiseringsskyldighet (kap. 3.2) – Införande av ett ramverk för kommunala bolag inklusive ägarstyrning. Inget införande av reglering gällande bolagiseringsskyldighet.

Detta förslag är i praktiken en ytterligare reglering av kommunerna. Detta berör ej Sunds kommun i dagsläget då kommunen ej har några bolag.

3. Affärsverk (kap. 3.3) – Införande av ett ramverk för affärsverk.

Påverkar ej Sunds kommun i dagsläget.

4. Sälja eller hyra ut fastigheter (3.4.1) – Införande av ett ramverk för överlåtelser till företag samt ideella organisationer.

Detta förslag är i praktiken en ytterligare reglering av kommunerna. Dock bedöms förslaget ha ringa verkan för Sunds kommun.

5. Bevilja lån, säkerhet eller borgen till andra (3.4.2) – Införande av ett ramverk gällande beviljande av lån, säkerhet eller borgen.

Detta förslag är i praktiken en ytterligare reglering av kommunerna. Detta kan komma att ha betydelse för Sunds kommun och speciellt i relation till Norra Ålands avloppsvatten Ab. Beroende på hur lagen skrivs så skulle nuvarande upplägg kunna omöjliggöras i framtiden.

6. Uppta lån för egen del (3.4.3) – Inga ändringsförslag.

7. Överföra uppgifter till privata aktörer (3.5) – Införande av ett ramverk gällande möjligheten att överföra uppgifter till privata aktörer.

Detta förslag är i praktiken en ytterligare reglering av kommunerna. Detta skulle med fördel kunna lämnas oreglerat även i framtiden för att öka kommunernas handlingsfrihet snarare än att begränsa densamma.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

Kommunens ekonomi

8. Ekonomiplan i balans eller överskott (kap 4.1) – Införande av ett krav om ekonomiplan i balans eller överskott, där underskott ska täckas inom tre år framåt.

Detta blir ett slag i luften. Ingen vet vad kommuner kommer få i landskapsandelar samt vilka förändringar som kommer ske i skattesystem. Därmed blir de viktigaste intäktsposterna i budget och ekonomiplan så kallade luftposter som kommer användas för att få ekonomin i balans i budget och ekonomiplan.

9. Koncernbokslut (4.2) – Införande av definition av kommunkoncern samt krav om koncernbokslut för kommunala bolag över vilka kommunen har bestämmande inflytande.

Påverkar ej Sunds kommun i dagsläget.

10. Auktoriserade revisorer (4.3) – Införande av ett behörighetskrav där en av tre revisorer ska vara auktoriserad revisor.

Sunds kommun har redan en auktoriserad revisor.

Kommunens demokrati

11. Fullmäktiges uppdrag (kap 5.1) – Införande av en paragraf där fullmäktiges uppgifter samlas samt att det specificeras vilka beslut fullmäktige själv måste besluta om.

Detta är ett bra förslag och en bra tanke förutsatt att det endast blir en förenkling av hur nuvarande Kommunallag ska läsas.

12. Möjlighet att vara ledamot i fullmäktige och styrelse samtidigt (5.2) – Införande av reglering för fullmäktige att själv avgöra om möjligheten ska finnas, med begränsningen att fullmäktiges majoritet inte får bestå av styrelseledamöter.

Sunds kommun har tidigare meddelat att man motsätter sig detta med hänvisning till jävsproblematik vid exempelvis bokslutsbehandling.

12. Samtycke för att ta sig an förtroendeuppdrag (5.3) – Införande av krav på samtycke för samtliga förtroendeuppdrag.

Detta är överdrivet och ett slag i luften. Det finns inget behov så som Åland ser ut idag. Samtycke krävs implicit redan idag till fullmäktigeval och resterande organ utses av fullmäktige. Det torde räcka.

13. Beviljande av befrielse från uppdrag (5.4) – Inga ändringsförslag.

14. Möjlighet att återkalla uppdrag för enskilda (5.5) – Inga ändringsförslag.

15. Per capsulam-beslut för styrelse/nämnder (5.6) – Inget införande, utred istället om förfarande för elektroniskt beslutsfattande kan förenklas.

16. Borgmästare (5.7) – Införande av möjlighet till borgmästarmodellen.

Onödigt då det redan är möjligt med gällande kommunallag.

17. Förtroendevalda på hel- eller deltid (5.8) – Införande av ramverk för möjligheten att anställa förtroendevalda på hel- eller deltid, samt reglering gällande förtroendevaldas rätt att få ledigt från arbete för att sköta förtroendeuppdrag.

Onödigt då det redan är möjligt med gällande kommunallag.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

18. Redogörelse för bindningar (5.9) – Införande av reglering gällande bindningar.

Detta kommer bli en onödig reglering som endast kommer öka byråkratin, speciellt i de mindre kommunerna. De mindre kommunerna på Åland är så små att de som är röstberättigade i kommunalval i praktiken känner till kandidaternas bindningar redan som det är idag. Ska en sådan här reglering införas så bör den i sådana fall endast gälla kommuner med relativt sett många invånare.

19. Proportionella val (5.10) – Förtydligande av befintlig reglering. Införande av att mötesordförande fungerar som valförrättare, istället för en separat nämnd för proportionella val.

Bra förslag. Förslaget omfattas.

20. Antalet fullmäktigeledamöter (5.11) – Införande av miniminivåer för antalet fullmäktigeledamöter. Ska det fortsatt vara möjligt att besluta om ett lägre antal ledamöter.

I praktiken skulle detta innebära att antalet fullmäktigeledamöter höjs i Sund till 15. Frågan är om demokratin och beslutsfattandet blir bättre per automatik bara för att den högsta beslutande församlingen utökas, tveksamt. Det vore bättre om kommunerna fick avgöra sådana här frågor på samma nivå som i nu gällande Kommunallag.

21. Stöd till fullmäktigegrupperingar (5.12) – Införande av ramverk om fullmäktigegrupperingar samt möjligheten att stöda dessa ekonomiskt.

Onödigt då det redan är möjligt med gällande kommunallag.

22. Sektioner (5.13) – Införande av reglering gällande möjlighet till sektioner.

Onödigt då det redan är möjligt med gällande kommunallag..

Samarbetsformer

23. Kommunala samarbetsformer (kap 6.1) – Inga ändringsförslag.

24. Världkommunsmodellen (6.2) – Införande av definition av världskommun.

Oklart vad nyttan av att definiera begreppet skulle vara. I praktiken blir det ingen skillnad om begreppet definieras i lag eller ej.

25. Tydligare lagstiftning om kommunalförbund (6.3) – Justering av vilka paragrafer i kommunallagen som ska gälla även kommunalförbund samt förtydligande om kommunalförbundens organ.

Bra förslag. Förslaget omfattas.

26. Ett organ i kommunalförbund (6.4) – Inga ändringsförslag.

27. Ändring av kommunalförbundens grundavtal (6.5) – Införande av reglering så att det krävs minst två tredjedelar av medlemskommunernas understöd och minst hälften av det sammanräknade invånarantalet för att ändra grundavtal. Ska det vara möjligt för kommunalförbunden att reglera frågan annorlunda?

Även om behovet ej bedöms så stort för Sunds kommuns del så förstår Sunds kommun att det finns ett behov av förändring hos andra kommuner. Det enklaste vore att kommunerna ges avtalsfrihet att för varje enskilt samarbete bestämma hur respektive grundavtal ska kunna ändras.

28. Kommundelsnämnder (6.6) – Inga ändringsförslag.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

Ålands kommunförbund och Kommunala avtalsdelegationen

29. Reglering om Ålands kommunförbund (kap 7.1) – Justering av kommunförbundets uppgifter.

En konsekvent hållning från Sunds kommuns sida skulle innefatta en avreglering även här. Det verkar inte som att vare sig SKR i Sverige eller FKF i Finland är reglerade i lag. Förslagen är dock i sig självt rimliga.

30. Framtida inriktning och organisationsform (7.2) – Inga ändringsförslag, utöver förslaget ovan.

31. Organisationsformer för Kommunala avtalsdelegationen (7.3) – Inga ändringsförslag gällande organisationsformen. Förslag att KAD ska tillsättas av en mellankommunal ombudsstämma, istället för av ÅKF.

Förslaget omfattas med motiveringen att även de kommuner som ej är medlemmar i ÅKF för formellt inflytande över tillsättningen.

Övrigt

32. Kommunallagens syfte (kap. 8.1) – Införande av förtydligande portalparagraf gällande kommunallagens övergripande syfte.

En portalparagraf är mer av kosmetisk karaktär och därför borde spela en mindre roll exakt vilken formulering som blir beslutat.

33. Motioner (8.2) – Justering av befintlig reglering så att det blir upp till organisationerna själva att besluta om förfarande för att hantera motioner.

Detta är i praktiken en avreglering. Förslaget omfattas.

34. Initiativ (8.3) – Justering av befintlig reglering så att det blir upp till organisationerna själva att välja om de tar emot initiativ eller inte.

Detta är i praktiken en avreglering. Förslaget omfattas.

35. Direktörsavtal (8.4) – Införande av ramverk för direktörsavtal.

Svårt att ha en åsikt om då förslaget inte är så detaljerat i betänkandet.

36. Informationsplikt (8.5) – Inga ändringsförslag.

37. Ungdomsråd och råd för personer med funktionsnedsättning (8.6) – Inga ändringsförslag.

38. Remiss- och samrådsförfarande mellan landskapet och kommunerna (8.7) – Inga ändringsförslag.

39. Ordningsstadgor (8.8) – Upphävande av regleringen av ordningsstadgor.

Förslaget omfattas.

40. Möjlighet till kommunala avvikelser (8.9) – Upphävande av regleringen om kommunala avvikelser.

Även om möjligheten till kommunala avvikelser ej har använts så är det synd att förslaget är att den tas bort.

41. Kommuninvånare (8.10) – Införande av definition av kommuninvånare.

Svårt att se nyttan med att definiera begreppet.

42. Möjlighet att vara ledamot i landskapsregeringen och fullmäktige samtidigt (8.11).

Detta är i praktiken en avreglering. Förslaget omfattas.

43. Reservationer (8.12) – Införande av att reservationer ska vara skriftliga.

Förslaget omfattas eftersom motivering då måste framgå.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

44. Instruktioner (8.13) – Upphävande av regleringen om instruktioner samt införande av utökade krav om vad som ska ingå i förvaltningsstadgan.

Förslaget omfattas.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige ska avge ovanstående beredning som sitt utlåtande i ärendet.

Beslut:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige ska avge ovanstående beredning så som sitt utlåtande.

Kst bilaga nr 5, 5.1 / 05.03.2025

Kfg, § 17

18.03.2025

Beslut:

Kommunfullmäktige beslutar att avge beredningen så som sitt utlåtande.

Kfg bilaga nr 2.1 och 2.2 / 18.03.2025

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

Kfg § 18**Tilläggsbudget 1, överföring av investeringsanslag i investeringsbudget**

BTN, § 11

06.02.2025

Samtliga vattenmätare i kommunens vattenledningsnät gick inte att byta till fjärravlästa mätare under år 2024 på grund av att en del mätarplatser inte uppfyllde kraven och behöver byggas om. Dessa mätarplatser får mätare under år 2025.

På kostnadsstället vattenledningsnät projekt 123 var 19.000,00 budgeterat och det återstår 3.240,00 att föras över till år 2025.

*Kommunteknikerns förslag:**Nämnden anholder hos kommunstyrelsen om anslagsöverföring till år 2025.***BESLUT**

Enligt förslag.

Kst, § 33

05.03.2025

Det finns även ett anslag inom kommunstyrelsens ansvarsområde som behöver överföras och det är projektet 6-hjuling som ska köpas in till Sunds FBK. I budgetanslaget för år 2024 fanns ett anslag om 37 500 € och förbrukningen under 2024 var endast 5 967 €. Till saken hör att Brandskyddsfonden har beviljat medel för projektet som ska redovisas under 2025 så det vore vettigt att föra över investeringsmedlen.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige tar en tilläggsbudget om investeringsanslag i 2025 års budget enligt följande:

1. 3 240 € överförs i projektet vattenledningsnät projekt 123, och
2. 31 533 € överförs i projektet 6-hjuling 133.

Beslut:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige tar en tilläggsbudget om investeringsanslag i 2025 års budget enligt följande:

1. 3 240 € överförs i projektet vattenledningsnät projekt 123, och
2. 31 533 € överförs i projektet 6-hjuling 133.

Kfg, § 18

18.03.2025

Beslut:

Kommunfullmäktige godkänner överföringen.

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 19 Tilläggsbudget 2, omdisponering i investeringsbudgeten, BTN

BTN § 18
7.3.2024

Sunds kommun köpte 17.12.1993 in området Ängen i Kastelholm till ett nytt bostadsområde i kommunen. Vägförrättningen gällande vägen till området blev klar år 1999 varefter kommunen lät göra upp en detaljplan för området. Kommunfullmäktige beslöt i samband med budgetbehandlingen inför år 2004 att sälja området till privat exploatör. I januari 2005 köpte Firma Dick Klingberg området. Detaljplanen reviderades för att få plats med ytterligare någon tomt. Ett planläggningsavtal upprättades i maj 2007 mellan kommunen och F:ma Dick Klingberg. I dag är väg och kommunalteknik färdigt utbyggt och sju av de nio tomterna bebyggda.

Enligt planläggningsavtalet ska markägaren (F:ma Dick Klingberg) bygga kommunaltekniken, gatubelysningen samt vägen inklusive ytbeläggning. Kommunen ska anlägga en avloppspumpstation för området. Vägområdet överläts till kommunen redan när planläggningsavtalet tecknades dock har kommunen formellt inte tagit över vägen och VA-ledningssystem ännu.

Markägaren har 5.2.2024 i en skrivelse till kommunen meddelat att det som åligger markägaren enligt planläggningsavtalet är klart. Markägaren utförde i samband med arbetet för kommunalteknik även installation av den avloppspumpstation kommunen skulle uppföra. Markägaren önskar ersättning för detta i enlighet med planläggningsavtalet. Installationskostnaderna för avloppspumpstationen uppgår till 17.713,96 € exkl moms.

Kommunteknikerns förslag:

Så snart snön har smält och tjälen gått ur marken hålls en mottagningsbesiktning av väg och kommunalteknik. När besiktningen är klar tas ärendet upp för beslut i nämnden.

BESLUT:

Förslaget godkändes.

BTN § 115
4.12.2025

En besiktning av avloppets stamledning gjordes 20.11.2024 genom filmning. Vägområdet besiktades 2.12.2024.

Kommunteknikerns förslag:

Föreslår att nämnden anholder om ett tilläggsanslag om 17.713,96 € exkl moms.så slutlig reglering enligt planläggningsavtal kan göras. 50% betalas ut direkt och resterande när anmärkningar enligt besiktningsprotokoll är åtgärdade.

BESLUT

Nämnden beslöt enhälligt på förslag av ordförande Tony Ek att återremittera ärendet då kommunen ännu inte har fått filmen från besiktningen.

Organ
Kommunfullmäktige
BTN, § 8
06.02.2025

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kommunen har nu fått filmen från besiktningen av samlingsledningen för avloppsvatten.

Protokoll från överlåtelsebesiktningen bilaga 4-1-2025.

Kommunteknikerns förslag:

Vidhåller tidigare förslag med tillägg om utökat tilläggsanslag gällande lantmäterikostnaderna för utstyckning av vägområdet inom detaljplanen som enligt planläggningsavtalet ska betalas av kommunen. Tilläggsanslag totalt 17.713,96 €+ lantmäterikostnaderna för utstyckning av vägområdet 520,00 €.

BESLUT

Nämnden beslöt att omdisponera 18.233,96 från Stenhagas vattentak för slutregleringen enligt planläggningsavtal.

Kst, § 34
05.03.2025

Sammanfattningsvis är nämndens beslut:

Nämnden beslöt att omdisponera 18.233,96 från Stenhagas vattentak för slutregleringen enligt planläggningsavtal.

Ärendet är ej en omdisponering eftersom det inte finns något projekt att omdisponera till.

En omdisponering är att pengar flyttas från projekt A till projekt B. Detta görs av kommunstyrelsen på anhållan av nämnd enligt gällande regelverk för Sunds kommun.

Men i det här fallet så finns inte projekt B alls i den ursprungliga budgeten, det måste alltså bli ett fullmäktigeärende för att skapa projekt B och sedan föra över medel från projekt A till B. Detta beror på att kommunfullmäktige beslutar om kommunens budget och detta skulle kunna kringgå om anslaget omdisponerades enligt byggnadstekniska nämndens förslag.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige upptar ett nytt investeringsanslag i budget 2025 "Överlåtelse området Ängen i Kastelholm". Därefter överför kommunfullmäktige 18 233,96 € från projekt 544 "Byte av vattentak, Stenhaga" till "Överlåtelse området Ängen i Kastelholm".

Beslut:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige upptar ett nytt investeringsanslag i budget 2025 "Överlåtelse området Ängen i Kastelholm". Därefter överför kommunfullmäktige 18 233,96 € från projekt 544 "Byte av vattentak, Stenhaga" till "Överlåtelse området Ängen i Kastelholm".

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg, § 19
18.03.2025

Beslut:
Förslaget godkänns.

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 20 Verksamhetsmål 2025, utreda effekterna av ett utträde ur Medis

Kst, § 36
05.03.2025

Kommunfullmäktige har i budget för år 2025 utfärdat ett antal verksamhetsmål. I verksamhetsmålen för förvaltningssektorn punkt 2 så står följande: ”Utreda effekterna av ett utträde ur Medis [...] under första halvåret 2025”. Verksamhetsmålet verkställs i och med nedanstående beredning.

Medis är ett eget kostnadsställe i kommunens kontoplan, 3501 Medis. Medis bedrivs via ett avtal från 2005 med Mariehamns stad som huvudman. Samtliga av de åländska kommunerna har undertecknat avtalet. Kostnaderna fördelas dock inte längre på det sätt som avtalet stipulerar då samhället har förändrats sedan avtalet ingicks och kostnaderna ej går att fördela enligt avtalet längre. Kostnaderna faktureras i två rater årligen.

Nedan följer en sammanställning av nettodriftskostnaderna för Medis. Intäkterna består av landskapsandelar som sedan skickades vidare till Mariehamns stad enligt överenskommelse. Därav är det nettodriftskostnaderna som är den relevanta jämförelsen över tid. Budget 2025 är felbudgeterat till följd av att felaktiga uppgifter erhållits från Mariehamns stad. Mariehamn avser att fakturera Sunds kommun ca 25 t € för 2025.

Radetiketter	2021	2022	2023	2024	Budget 2025
A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	3 444	3 322	0	0	0
A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-22 370	-21 966	-19 062	-20 121	-18 490
C100 Förvaltningssektorn Summa	-18 926	-18 645	-19 062	-20 121	-18 490

Nedan följer verksamhetens nyckeltal. Det ska noteras att antalet deltagare är brutto 2021 och 2022 men redovisas netto åren 2023-2025. Det innebär att 89 Sundsbor gick på Mediskurs under 2024.

	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget 2025
Antal kurser i Sund	10	9	11	13	13
Antal deltagare från Sund	126	138	62	89	89
Kostnad per kurs i Sund	1 892,60 €	2 440,67 €	1 732,93 €	1 547,77 €	1 923,08 €
Kostnad per kursdeltagare	150,21 €	159,17 €	307,46 €	226,08 €	280,90 €
Nettodriftskostnad per invånare	18,79 €	21,94 €	19,16 €	20,16 €	25,05 €

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

18.03.2025

Det har tidigare konstaterats att Medis verksamhet är kostnadsineffektiv. Sunds kommun har ingen möjlighet att påverka detta i sak eftersom verksamheten bedrivs med Mariehamns stad som huvudman utan något inflytande från samarbetskommunerna. Istället för landskapsandel så ersätter Ålands landskapsregering 40% av 7 500 undervisningstimmar (UT) som uppskattas kosta 67,50 € per timme. Den verkliga kostnaden per undervisningstimme är **139,33 €** (842 531,26 € kommunandel + 202 500 finansiering ÅLR / 7 500 UT). För att sätta detta i perspektiv så är det i stort sett samma kostnad som det kostar att driva Tallgårdens verksamhet en timme (inklusive all personal, fastigheten, köket dvs. allt). Detta indikerar att det finns omständigheter inom Medis som kraftigt fördyrar dess verksamhet, alternativt att kommunerna debiteras för sådant som ej hör till kursverksamheten. Det är dock omöjligt för kommundirektören att kontrollera dessa omständigheter eftersom insynen är begränsad. Enligt den uppskattade tabellen så debiteras Sunds kommun 226,58 € per UT per år.

För att svara på uppdraget helt konkret så sparar Sunds kommun in 25 t € / år och konsekvensen av detta är att sundsbor ej längre kan delta i det kursutbud som tillhandahålls av Medis. Förhoppningen är att Mariehamns stad ändrar inställning i den frågan då personer som ej är bosatta på Åland samt personer med flyktingstatus har rätt att delta i Medis kursutbud utan att ens erlägga en förhöjd avgift.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och delger kommunfullmäktige samma redovisning. Ärendet återupptas i samband med budgetbehandlingen för budget 2026.

Beslut:

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och delger kommunfullmäktige samma redovisning. Ärendet återupptas i samband med budgetbehandlingen för budget 2026.

Kfg, § 20
18.03.2025

Beslut:

Informationen antecknas till kännedom.

Organ
Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Kfg § 21 Extra ärende, informations-, diskussionsärende

18.03.2025

Kommunfullmäktige diskuterar och informerar sig om mötet angående Oasen som Jomala kommun kallat till.

Diskussion om snöplogningen.

KST och lokalfrågor.

Beslut:

Diskussionen noteras.

Organ
Kommunfullmäktige
BESVÄRSFÖRBUD

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Vad förbudet grundar sig på	Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning, utlåtande eller verkställighet, kan enligt § 112 kommunallagen rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär anföras över beslutet.
	Paragrafer 16-17, 20-21
	Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom skriftligt rättelseyrkande enligt § 110 kommunallagen kan framställas över beslutet. (sen instruktioner nedan under rättelseyrkanden)
	Paragrafer - Enligt § 5 Förvaltningsprocesslagen/annan lagstiftning kan besvär inte anföras över nedan nämnda beslut. Paragrafer och grund för besvärsförbudet: -

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Myndighet till vilken rättelseyrkande kan framställas, samt tid för yrkande av rättelse	Den som är missnöjd med nedan nämnda beslut kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmar. Myndighet hos vilken rättelse yrkas: Kommunstyrelsen i Sund Norra Sundsvägen 361, Björby AX-22520 Kastelholm Paragrafer: - Yrkandet skall framställas inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet lagts fram offentligt på den digitala anslagstavlan.
Rättelseyrkandets innehåll	Av rättelseyrkandet skall framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet skall undertecknas av den som framställer det.

Organ
Kommunfullmäktige
KOMMUNALBESVÄR

Sammanträdesdatum
18.03.2025

Besvärsmyndighet och besvärstid	I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär. Ändring i beslut med anledning av rättelseyrkanden kan sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, kan ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av en som är part eller kommunmedlem. Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att 1. beslutet tillkommit i felaktig ordning, 2. den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller 3. beslutet annars strider mot lag. Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn Paragrafer: 12-15, 18-19 Besvärstid: 30 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet publicerats på den digitala anslagstavlan.
--	---

FÖRVALTNINGSBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn Paragrafer: - Besvärstid: 30 dagar från delfåendet av beslutet.
--	---

BESVÄRSSKRIFT

Besvärsskrift I besvärsskriften skall anges ändringssökandes namn, yrke, boningsort och adress 1. vilket beslut som överklagas 2. vilka ändringar som yrkas i beslutet 3. motiveringar till att beslutet bör ändras Besvärsskriften skall undertecknas av ändringssökande själv eller av den som författat skriften. Om endast den som författat besvärsskriften undertecknar den, skall också yrke, boningsort och postadress anges. Till besvärsskriften skall fogas det beslut som överklagas, i original eller som officiellt bestyrkt kopia, och intyg om den dag från vilken besvärstiden skall räknas.
Inlämnande av besvärshandlingarna Besvärshandlingarna skall inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna skall lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.